

I: 7480

N

JAUNATNES RĪTA DALĪBNIĒKU

ATSKATS

DZIESMU SVĒTKU
SIMTGADE ĶELNĒ

1973

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

97.9.796

Par Dikļiem un Neikenu

Mana māte ir dzimusi Dikļos. Dikļi latviešiem ir svarīga vieta. Tur notika pirmie latviešu Dzesmu svētki Juŗa Neikena vadībā. Tie notika 1864. gada Vasarsvētkos. Juris Neikens bija latviešu mācītājs, kas strādāja Dikļos no 1857. gada līdz 1867. gadam. Neikens ir miris un apglabāts Umurgā. Viņš izdeva arī latviešu avīzi Cēla Biedrs, kur bez baznīcas lietām viņš daudz rakstīja arī par latviešu lietām. Viņš rakstīja un bārās, lai latvieši nebrauc uz Krieviju laimi meklēt, jo tad nejaudās savus bērņus izaudzināt par latviešiem. Dikļi ir mazs ciems. Tur 1935. gadā bija 32 mājas un 291 iedzīvotājs, bet 1965. gadā bijuši 388 iedzīvotāji. Dikļos arī notika latviešu pirmā teātra izrāde. Muižas galdnieks J. Peitāns bija pārtulkojis F. Šillera lugu "Laupītāji", kuŗu izrādīja 1818. gadā. Dikļenieši domā, ka tas noticis Zundu šķūnī.

Latviešu dzejnieks Auseklis (īstā vārdā Krogzemju Mikus) apmeklēja Dikļu draudzes skolu no 1865. gada līdz 1867. gadam. Vēlākos laikos Dikļos uzcelta jauna skola, kuŗa nosaukta par Juŗa Neikena pamatskolu. Kad mans vectēvs Arturs Kaugars tur strādāja par latviešu valodas skolotāju, tad Dikļu vecajā draudzes skolā vienā galā bija iekārtots skolotāja dzīvoklis. Un tā arī gadījās, ka mana māte piedzima Ausekļa bērņības skolā pie Neikenkalniņa. (Skola un uzkalniņš, kur toreiz notika Dzesmu svētki, atrodas viens otram tieši blakus.)

Soliju 1973.g. rudenī izdot Jaunatnes rīta Atskatu. Nepaspēju. Dabūjām lielāku dzi-
vokli. Bija jāsasaiņojas un jāizsaiņojas. Kad likas, ka varēšu sākt šo to nokārtot —
saņēmu uzaicinājumu nekavējoties sagatavot izdošanai Jautro grāmatu. Tā divus mē-
nešus neredzēju dienas gaismu... Pa to laiku sakrājās vēl lielākas darbu kaudzes...

Fotografiju lappuses ar Pētera Alberta uzņēmumiem iespiedu jau 1973.g. novembrī.
Ziemsvētkos saņēmu papildu uzņēmumus no dažādām pasaules malām. Paldies! Pal-
dies! Diemžēl nespēju vairāk iespiest... (Skat. fotografijas un aprakstus arī „Tilta“
Dz. sv. izdevumā!)

Piemīnas albums. Jefimovu ģimene atsūtīja apskatam savu Dz. svētku piemīnas
albumu. Tur ievietotas Ķelnes, Dz. sv. u.c. pastkartes, ceļojuma maršruta kartes,
lidojošā plota foto, nospiesti Vācijas celmalas ziedi, pašzīmētas Jaunatnes mītnes
un guļamistabas ainas, ielīmēti saldumu papīrtīši, pašu fotografijas tautas tērpos
dažādās vietās, sarīkojumu programmas un biļetes, laikrakstu izgriezumi, Vācijas
monētas un daudz citu krikumu, kas visu albumu padara par dārgu un jautru
atmiņu atsvaidzinātāju. Albums nostāvēja 3 nedēļas uz galda Ladvīkas latviešu bēr-
nu kolonijā pie Stokholmas. Visi to šķirstīja, apbrīvoja un priecājās. Paldies,
Birutā, Ārija un Indra! Būtu labi, ja arī citi būtu tādus izgatavojuši!

Ieskaņojumi. Bēdīgi, ļoti bēdīgi ir ar Jaunatnes rīta skaņu lenšu ierakstu.
Neviens rīcības komitejas vīrs neparūpējās, lai Jaunatnes rīta programmu ieskaņotu.
Kaut tikām par to rakstījuši un pat zvanījuši uz Vāciju, tomēr dabūjām pēdējā
mirklī kārtot paši. Parprātuma dēļ sarunāju par maz mikrofonu. Piekdien paredzē-
to ģenerālmēģinājumu Gircenichā arī mums liedza. Tā nebija iespējams ieskaņo-
šanu kārtīgi izmēģināt. Rezultātā: labi dzird sitējus, citus — ne tik labi. Trūkst
līdzsvara. Vislabāk izpildītās dz. vidū — Sīkajā dancī — vācu tehniķis mainījis lentu...
Nezinām, vai jebkad vairs dabūsim kopā tādu sastāvu...

Filma. Kaut bija aizliegts filmēt, Dz. sv. oficiālie filmu operātori tomēr to
neievēroja, bet staidījās un "ņurrāja" pa skatuvi darbu vidū, un fotografi zibinjā
acīs. Var filmēt izpildītājiem uzejot, starplaikos utt. Oficiālo filmu vēl nav izdevies
redzēt, toties N. Millers savu jau Stokholmā izrādījis mums visiem par lielu uzjaut-
rinājumu. Adrese: Hökv. 28, S-147 00 Tumba, Sweden.

Sirsnīgs paldies jums visiem, kas iesūtījāt savas Dz. sv. pārdomas! Īpašs paldies
Mārim Bitem par trāpīgajām ilustrācijām!
Uz redzēšanos 1977.g.!

Baiba Vītoliņa

DAŽAS PĀRDOMAS UN TECHNISKAS PIEZĪMES

Ansambļa sastāvs. Ir divas iespējas:

1. Ļaut uzstāties tikai izlases sastāvam.

Priekšrocības: mazāks ansamblis, komponistam vieglāk sarakstīt piemērotus
skaņdarbus, un varētu iztikt ar mazāk, bet intensīvākiem mēģinājumiem.

Mīnusi: daudzi mūzikā vājāki bērni un jaunieši zaudētu iespēju aktīvi piedalī-
ties Dz. sv., kas, galu galā ir "masu svētki".

2. Ļaut uzstāties visiem, kas vēlas, neievērojot spējas vai gatavību mūzikā.

Priekšrocības: neviens nejutīsies atraidīts. Bērni no dažādām zemēm savstarpēji
saudraudzēsies. Jūtīsimies kā "masas", kas ļoti nepieciešams nacionālās
sajūtas attīstībai.

Mīnusi: programmas sastādītājam jāpieliek pārcilvēciskas pūles, aranžējot mūziku
katram dalībniekam pēc spējām. Vietējiem apmācītājiem grūtāk programmu iestu-
dēt. Mēģinājumos Dz. sv. grūtāk visus saliedēt daiļskanīgā ansablī.

Pārdomas. Visos 3 līdzšinējos Dz. sv. Jaunatnes rītos ievērots masu princips ar
nedaudz izņēmumiem. Neatkarīgi no tā, kā Dz. sv. rīc. kom. nolemj rīkoties 4.
Eiropas Dz. sv., gribas izteikt dažas vēlmes un piezīmes:

Skandarbū sagāde un iestudēšana.

1. Vēlams piesaistīt vairākus un jaunākus komponistus Jaun. rīta skandarbū sagādē. Vienam šāda slodze par smagu. Jāgādā arī jaunā maiņa. Lūdzu paziņot ev. intere-sentu adreses!

2. Budžetā nepieciešams paredzēt apmēram 4,000 -6,000 zv.kr. nošu pārrakstītājam un līdekļus nošu pavairošanai. Lūdzu Rīc. kom. ievērot, ka runa ir par orķestra partijām tepat simfoniska orķestra lieluma ansamblim. Vienam cilvēkam tas pār grūtu!

3. 1.Dz.sv. Jaunatnes rītu ierosināja A.Vitoliņš. 2.Dz. sv. viņš Jaun. r. daļēji gri-bēja, daļēji negribēja. Mēnesi pirms Dz. sv. A.V. gandrīz visu atsaucā! 3. Dz. sv. A.V. negribēja rīkot Jaunatnes rītu, tomēr Ritas Jefimovas un daļēji manis pieru-nāts - sarīkoja. Visa sarakste un nošu sagāde sākās daudz par vēlu un bija daudz, daudz par smagu... Grūti iedomāties, ka 4. Dz.sv. varētu notikt bez Jaunatnes rī-ta, tomēr, atceroties darba slodzi pirms 3. Dz. sv., gribu drīzāk atrunāt, nekā pierunāt Andri kaut ko līdzīgu plānot.

Vajadzīgi palīgi:

a) Jauni mūziķi - komponisti un iestudētāji,

b) Nošu pārrakstītāji;

c) Sekretāre sarakstes kārtošanai. (Bija paredzēts, ka 3. Dz.sv. sekretāres pienā-kumus uzņemt es, bet bērnu grāmatu apgāds Atvase aizņēma visu manu laiku.)

4. Ja 1977.g. rīko Dz.sv. Jaun. rītu, tad dalībnieki jāapzin jau 1975.g., lai varētu sagatavot mūzikas programmu. Un, ja turas pie masu principa, tad Jaun-atnes r. mūziķiem jāiepazīstas ar katra orķestranta spējām, pirms sāk plānot programmu. Praksē tas varētu notikt 1975.g. vasaras kolonijās...

5. Tāpat kā agrāk, tā arī ev. 4. Dz. sv. Jaun. r. diriģentiem vēlams apbraukāt un samēģināt ar grupām pa resp. dzīves vietām.

6. Vēlamas 2-3 mēģinājuma dienas uz vietas pirms Dz.sv. sākšanās, lai Dz.sv. laikā sarīkojumu atstarpes varētu veltīt izpriecām, "bērnu svētku" tipa sarīko-jumiem un atpūtai.

Šacensības un Jaunatnes rīta programmā pirmā daļa.

Liekas, ka arī turpmāk priekšroka jādod ansambļiem un ne solistiem. Tāpat sacensības izdarāmas neklātienes veidā ar skaņu ierakstiem.

...ideoloģija, teorija un prakse...

3. Dz. sv. Rīc. kom. bija visu teorētiski izplānojusi pa sekcijām, bet diemžēl šīs sekcijas nedarbojās. Tā faktiski sarakste iznāca ar vienu cilvēku, kas, visu Dz. sv. praktiskās puses darbu nomākts, lielāko tiesu lietoja īpatnēju metodi: Visu, ko viņam prasīja, viņš apstiprināja: "Būs, - nokārtos, - sagādāsim," bet vēstuļu vairums apgūlās aktu vākos... Dažu Rīc. kom. locekļu darbība izpaudās ideoloģiskā m..d...šanā informācijas apkārtrakstā, bet citi strādāja dubulti, lai Dz. sv. varētu notikt...

2.Dz. sv. visas Jaunatnes rīta lietas nokārtoja neaizmirstamā R. Knoķes kundze. Cepuri nost! To pašu vēlētos arī 4. Dz. sv.: kādu izdarīgu un uzticamu cilvēku, kas visu nokārto uz vietas un kas nav noslodzīts ar citām Dz. sv. probl.

Praktiskās vajadzības - īsa uzskaitē, kas vēl jāpapildina...

1. Naktsmītnes. Var būt atsevišķa skola, kur pārguļ tikai bērni ar vecākiem, pēc iespējas pa ģimenēm. (Vācijā - Jugendh., neskatoties uz prakt. probl.)

Telpas sadalīt iepriekš, lai atkristu "tirgošanās". Neguldīt dubulti, kā Ķelnē!

2. 3 ēdienreizes dienā bez garām rindām un liekas braukšanas. Iespēja apgādāt jaunos ar pabrokastīm un launagu, apmācītājiem uzvārt kafiju!

3. Maksājumus aplēšot ieskaitīt visus posteņus, lai atkristu "tirgošanās" par katru ēdienreizi un trēto palagu...

4. Transportu ar busiem, lai nav jāmaldās ar bērnu baru pa publiskiem sat. līdzekļiem. Ja vajadzīgs - ieskaitīt kopējā maksājumā nevis ikreizes atsevišķi.

5. Mītnes un transportu pārziņi!
6. Mēģinājumu telpas (pēc iespējas tuvu naktsmītnēm) - 2 lielas zāles, 3-4 mazākas. Klavieres pēc vajadzības - vismaz 2, un noskaņotas!
7. Uzstāšanās zāli ar pēc iespējas lielu skatuvi, lai ev. varētu dejot. Skatuves plānu un izmērus, lai varētu ieplānot orķ. novietojumu. Nošu pultis. Pastiprinātājus.
8. Ģenerālmēģinājumu uzstāšanās vietā iepriekšējā vakarā, lai varētu izmēģināt mikrofonus ieskaņošanai un noskaņot kokles pēc transporta. Bez tam jaunie pārāk noqurst, ja ģen. mēģ. ir tieši pirms uzstāšanās...
9. Ieskaņošanai profesionālus tehniķus. 4-6 mikrofonus. Tehniķiem jāzina gabalu garums, lai nemainītu lentu nevietā. Dot par palīgu latvieti, kas pārziņ programmu un tehniskos terminus vietējā valodā.
10. Bez tam vēlams negrozīt izsludināto sarīkojumu kārtību, nenolikt kopkora mēģinājumu vienlaikus ar Jaunatnes rītu, krūšu zīmes ar dalībnieku vārdiem, visiem labi justies...

Sirsniņš paldies visiem vecākiem un izpalīgiem, kas Ķelnes mēģinājumu laikā rūpējās par bērnu laicīgo labklājību, it īpaši Rovfantas kolonijas audzinātājiem Pētersona kungam un kundzei, Dacei Dzelzkalnai, Elizabetei Balodei ("Līžukam"), Durvarda un Šulca kundzēm, Andrejam Ozoliņam un Jānim Neimanim, kā arī Auziņa, Briezes, Dambīša, Lasmaņa un Vīganta kundzēm, Heisteru kundzei un kungam, Lēruma kungam, Noldim un Inesei Milleriem, Mārai Irbei, Valentīnai Lasmanei, Dzidrai Liepiņai, Austrai Račickai, Ilonai Uzkalei, Astrai Vīljamai, Ainai Zveiniecei līdz ar visiem citiem, kas palīdzēja kopējā darbā, un kuru vārdi piemirsušies. Lūdzu atvainot, ja drūzmā un steigā kādus vārdus esmu sajaukusi. Paldies arī visiem tiem, kuri izguldināja un paēdināja Andri viņa garajos mēģinājumu braucienos!

Baiba Vītoliņa

ATSKAITS

Rezultāti sadalīti pa vecuma grupām:

Jaunākā grupa - zem 11 g.

a) meitenes

1. Sīkais d.71, 2. Padejoi, saimenece 62, 3. Ko tās kokles 54, 4. Ar gaileiti 40, 5. Spīdi nu, saulīte 36, 6. Jaunās egles un Jāņu dz.8, 7. Nāc, Dieviņi (to koris nedziedāja!) 0.

b) zēni

1. Sīkais 36, 2. Kokles 28, 3. Padejoi 19, 4. Gaileiti 18, 5. Saulīte 17, 6. Jāņu 11, 7. Dieviņi 8, 8. Egles 4.

c) kopsavilkums

1. Sīkais 107, 2. Kokles 82, 3. Padejoi 81, 4. Gaileiti 58, 5. Saulīte 53, 6. Jāņu 19, 7. Egles 12, 8. Dieviņi 8.

Svarīgākā atkāpe no Ķelnes "ģenerāllīnijas": "Ko tās kokles" pārcēlušās no 4. uz 2. vietu. Pretstatā "almelīstiem" 1972.g. (Ķelnē piedalījās 30 no 47, veidojot nepilnu dižansambļa ceturtdaļu), kuri izbīdīja "Jaunās egles" 1. vietā, mazie "ķelnisti" pieslēgās vecāko nospraustajam virzienam, atstājot "Egles" priekšbeidzamajā vietā.

Vidējā grupa no 11 līdz 16 g.

a) meitenes

1. Gaileiti 86, 2. Sīkais 59, 3. Padejoi 51, 4. Saulīte 49, 5. Kokles 43, 6. Egles 29, 7. Jāņu 17, 8. Dieviņi 5.

b) zēni (dažos gadījumos "kungji")

1. Sīkais 58, Kokles 55, 3. Padejoi 52, 4. Gaileiti 27, 5. Jāņu 23, 6. Saulīte 13, 7. Dieviņi 4, 8. Egles 0.

c) kopsavilkums

1. Sīkais 117, 2. Gaileiti 115, 3. Padejoi 103, 4. Kokles 98, 5. Saulīte 62, 6. Jāņu 40, 7. Egles 29, 8. Dieviņi 9.

Zēni šē divi gadījumos jūtami novirzījās no "pareizās domāšanas": tiem, līdzīgi jaunākajai grupai, patīk "Ko tās kokles", bet noteikti nepatīk (kā tas anonīmajās atbildes lapiņās dažreiz arī pasvītrots) "Jaunās egles". Pieņemu, ka aversiju izraisījušas it īpaši vārsmas kā "Mācies lasīt, mazo puisīt." Pusaudžiem tas, tā sakot, "rīvē godam kantes".

Vecākā grupa — virs 16 g.

a) meitenes (statistiska nedroša — piedalījusies tikai trešdaļa "balstiesīgo")

1. Egles 10, 2. Jāņu 6, 3. Ar gaileiti, Nāc, Dieviņi 4.

b) zēni (7 atbildes no 9 "balstiesīgiem")

1. Gaileiti 18, 2. Padejoi 13, 3. Egles 10, 4. Kokles, Jāņu dz. 8, 5. Saulīte 6, 6. Sīkais 5, 7. Dieviņi 3.

c) kopsavilkums (9 atbildes)

1. Gaileiti 22, 2. Egles 20, 3. Jāņu 14, 4. Padejoi 13, 5. Kokles 8, 6. Dieviņi 7, 7. Saulīte 6, 8. Sīkais 5.

Kaut, kā minēts, statistiski nedrošas, saņemtās atbildes apstiprina pieņēmumu, ka jauniešiem gluži pretēji vērtējumi, nekā bērniem vai pusaudžiem. "Jaunās egles" un "Jāņu dz." šē 2. resp. 3. vietā, kamēr bērnu un pusaudžu iecienītais "Sīkais dancis" pārvietojies no 1. uz pēdējo vietu.

Izanalizējot kopsavilkumu pa trim vecuma grupām: zem 11, starp 11 un 16, kā arī virs 16 gadiem, izrādās, ka sarīkojums un tā otrās daļas sagatavošana vislabāk patīcis jaunākajiem. No 25 meitenēm zem 11 gadiem 24 patika (1 pat ļoti), 1 patika ar rezervāciju. 23 grib atkal piedalīties tamlīdzīgā pasākumā, 2 negrib. No 12 zēniem zem 11 gadiem patika visiem, atkal grib piedalīties 11 (no tiem 1 noteikti), 1 varbūt grib piedalīties. Visiem zem 11 gadiem (37 atb.): 36 patika, 1 patika ar rezerv., 34 grib atkal piedalīties, 1 varbūt, 2 negrib.

Krietni vairāk neapmierināto vidējā vecumā. No 28 meitenēm starp 11 un 16 gadiem 22 patika, 2 patika ar rezerv., 1 nezinā, 3 nepatika. No 22 atbilstošiem zēniem 17 patika, 1 patika kādreiz, 1 nezinā, 3 nepatika. Visiem 50 starp 11 un 16 g.: 39 patika, 3 patika ar rezerv., 2 nezinā, 6 nepatika. 18 meitenes un 11 zēni grib atkal piedalīties, 3 meitenes un 2 zēni grib ar rezerv., 2 meitenes un 3 zēni nezinā, 5 meitenes un 5 zēni negrib. No atbildēm izriet, ka kādai 3 vai 4 zēnu grupai mūzikālās nodarbības nav patikušas. Kāds 14 gadīgs "Kungs" (zēns nosvītrots) nezinā vai patīcis, un vai grib atkal piedalīties. Līdz ar kādu "200 gadus" vecu "Kungu" tam neviena dziesma nav patikusī. Neko nezina kāds 12 gadnieks, bet viņam vislabāk esot patīcis 1. Mans ding - alings, 2. Grōvers, 3. Jāņu dziesma. Tamlīdzīgu repertuāru pieprasa arī kāds 20-7 (tātad laikam 13 - gadīgs) korists un orķestrants: 1. Colonel Bogey ("Pulkvedis Bougijš"), 2. Skweeze me ("Apkamp mani"), 3. My dingaling (?). Dzirdēju jau šo mākslas paveidu Ķelnes mēģinājumos starplaikos, kad "Mr. A. and his earbreakers" (= ausu plēsēji) ar maksimālu iedvesmi un troksni rāva vaļā veco, labo amerikāņu (?) maršu ("pulkvedis B."), kas bija it modīgs pirms gadiem 15 - 20. Bet kamēr šos "gabalus" pieprasa tikai kādi 2 vai 3 no 96, man šķiet, jāpatur līdzšinējā žanru sadale: mēģinājumos un sarīkojumos apmierināties ar latviešu mūziku, kamēr amerikāņu "grāvējus", lai ieinteresēti "vālē" tad, kad telpā uzturas tikai attiecīgi ieindoktrinēti klausītāji. Šaubos, vai ir vērts spiest piedalīties brīvprātīgās muzikantu grupās tādus bērnus, kam mūzika galīgi neinteresē. Ļoti iespējams, ka futbols, makšķerēšana, pastmarku krāšana vai taml. daudz atbilstošāki viņu garīgajai ievirzei, ko vecākiem vajadzētu respektēt.

Daudz grūtāk spriest par vecāko grupu, virs 16 gadiem. Kā jau agrāk minēju, manas aizmāršības dēļ sākām izdalīt aptaujas lapas pārāk vēlu, kad vairs nevarēja "noķert" galvenokārt vecākos dalībniekus, kuri neēda jaunatnes mītnē. No 6 orķestrantēm tikai 2 atbildējušas (5 vokāl- un instrumentālsolistes piedalījās tikai nedaudz mēģinājumos kāpēc viņas nebūtu nozīmes izjautāt), no 9 orķestrantiem 7 (3 pieauguši instrumentālsolisti ārpus iztaujājamo lokus). Abām jaunietēm patika, abas grib atkal piedalīties (vien gan tikai mazākā ansablī). Mazāk sajūsmināti puīši. 4 patika, 2 patika ar rezervāciju, 1 noteikti nepatika. 4 grib atkal piedalīties, 1 nezinā, 2 negrib.

Zināmas bažas rada kora un orķestra savstarpējo attiecību attīstība. Hamburgā 1964. g. korī dziedāja 40, orķestrs 18 dalībnieki (2 no tām vecākas izpalīdzes; Ķelnes progr. atskatē iespiesto kopējo dalībnieku skaitu 47 ieguvām skaitot uz fotografijām redzamos koncerta dalībniekus; "nobirumu" lai noskaidro nākamie detektīvi). 1968. g. Hanoverā korī 56, orķestrī 41, 9 dejojāji. Jau tad koris salīdzinājumā ar orķestri bija par mazu. Ķelnē 5 gadus vēlāk koris arī skaitliski mazāks par orķestri - 57 pret 66 (vēl 3 dalībnieki gan korī, gan citos darbos orķestrī; 3 vokālās un 1 instrumentālā soliste lielākajā programmas daļā; līdzsvara dēļ daļa vecāku un apmācītāju - sieviešu balsīm! - atbalstīja kori). Pateicoties tam, ka vairāk nekā pusi orķestra veidoja paklusās kokles un ne, teiksim, trompetes vai bazūnes, izdevās panākt kaut cik ciešamu skaņu stiprumu samēru. Bet kā būs nākamreiz!

Bez pieaugušo resp. pieaugušo kora dalībnieku atbalsta jaunatnes rīta dižansambļa skanīgums būtu bijis visai problemātisks. Lai man tāpēc kā attiecīgo apdaru autoram atļauts izteikt sirsnīgu paldies Jānai Jērumai, Dagnijai Balodei, Gunai Sproģei, Ilzei Kuplēnai, Ventai Rullei, Ievai Zālītei, Jurim un Imantam Lūšiem, Pēterim Alberam. Īsts desmitcīņas meistars izrādījās 15 gadīgs Kārlis Grīnbergs no Bradfordas Vidusanglijā. Pie mums tenora E-kokli un lielo ugunsdzēsēju ragu (bombardonu) dzied apvienotajā korī (vismaz vīru korī, arī jāuktajā), dejo "Saktā", darbojas kā kokļu labotājs (meistara R. Priekaudzēknis). Iespējams, ka jāveic vēl kādi dziesmu svētku pienākumi. To var "ķerpīt" tikai jaunībā.

Tāpat paldies apmācītājiem, bez kuru "melnā darba" izveidot šādu dižansambli nebūtu bijis iespējams, un kur nozīmi Dziesmu svētku īstenošanā, pārmērīgi izceļot t. s. virsdiriģentus (= diriģē tā pa virsu vien?), bieži nepelnīti noklusē. Dižansambļa apmācītāji: Šarona Vraitā, Gunta Turciņa (abas spēlēja orķestrī un dejoja "Kamoliņā"), Ērika Sarkanbārde, Rita Jefimova, Zenta Blezūra, Milda Ūdre, Alma Alužāne, A. Ķikule (visas dziedāja apvienotajā korī), Ausma un Kazimirs Račicki, Pēteris Dāle, Helmers Pavasars, Mari-Anna Zariņa, Gunārs Zvejnieks, Astra Viljama, R. Platais, Ieva Zālīte (spēlēja orķestrī un "Dundurā"). Andrejs Pomērs blakus virknei pieaugušo dziedātāju vienību paguva apmācīt arī it prāvu koklētāju pulciņu no Vidusanglijas, dižansambļa kodolu. It īpašs paldies viņam par neatsveramo atbalstu jo smagajos Ķelnes mēģinājumos un Jaunatnes rītā, gan kā palīgdiriģentam, gan kā diriģentam.

Ja Andrejam Pomēram vislielākie nopelni kokļu spēles atdzimšanā Rietumeiropas lielākajā latviešu centrā, Vidus-anglijā, šī renesance nebūtu iespējama bez Līdsas kokļu meistara Rūdolda Priedes prasmes un darba veiksmes (nu jau pāri par simtai koklei). Londonas un daļēji arī Stokholmas kokles darinājis Londonas meistars E. Dambis, dažas Stokholmas kokles arī V. Rullis. Ceru, ka tautieši pienācīgi novērtēs viņu darbu. Kaut pie viņiem izskolotos vismaz kādi kompetenti viņu darba turpinātāji!

Gluži personīgs paldies uzcītīgajai un pacietīgajai vecāku grupīnai, (skat. Baibas Vītoliņas vārdu uzskaiti),

kas Ķelnes mēģinājumu laikā kārtoja visas neatliekamās prozaiskās "darīšanas" — papildus ēdienreizes, bērnu uzraudzīšanu, telpu aptīri un taml. Diez vai spētu atrisināt visas praktiskās "ķibeles" bez efektīgā "virsuzrauga" Jāņa Neimaņa palīdzības. Kad citiem bezspēkā nolaidās rokas, Neimanis uzlocīja piedurknes, noskaitīja kādu nemirstīgā Drekslera (vecās "Atpūtas" Jefaņa, Slīmesta un Lutauša autora, manā nepantiņraža uztverē spējīgākā latviešu humorista) vārsmu, — un uz-

veica klizmu. Visbeidzot pateicība bezbailīgajiem kokļu skaņotājiem: Ziedonim Āboliņam, Tomam Spoģim, Šaronai Vraitai, Guntai Turciņai. Nereti jutāmie kā puskilometru garas, nezālēm aizaugušas cukurbiešu vagas pašā sākumā...

Jaunie sociologi lai noskaidro, vai līdzšinējie bērnu un jauniešu sarīkojumi to dalībniekus vairāk piesaistījuši vai atstūmuši latviešu sabiedrībai. Pārlasot vecajās programmās atzīmētos koristu un orķestru vārdus, sastopamies gan ar dažu labu jo aktīvu latviešu kulturālā vai politiskā darba darītāju, gan arī ar tagad pilnīgi pārtautotiem vai pārtautotām. Ja, gatavojot Hamburgas un it īpaši Hanoveras programmu, nereti nācās sadurties ar turpat vai nepārvaramām disciplīnas grūtībām, tad Ķelnes dižansablī nopietnāku traucējumu tikpat kā nebija. Par to īpaš paldies vecākiem un audzinātājiem: brīvā audzināšana nav tas pats kā neaudzināšana vai izlaišana, ko diemžēl, it citīgi piekopa pirmajās trimdas desmitgadēs.

Andris Vītoliņš

PAŠU DALĪBNIEKU IESPAIDI

Jau pusgadu pirms Dziesmu svētkiem, es sāku mācīties dziesmas. Beidzot pienāca paši svētki.

Otrdienas vakarā mans tēvs aizveda manu mammu, brāli un mani uz jaunatnes mītni Ķelnē. Vītoliņa kundze mums parādīja mūsu istabu, kur bez mums bija vēl trīs meitenes: divas no Zviedrijas un viena no Anglijas.

Trešdienas rītā sākās mēģinājumi. Vispirms koris un orķestris mēģināja atsevišķi. Mūs apmācīja Sarkanbārža kundze un orķestri Vītoliņa kungs. Vēlāk mēs sagājām kopā. Starpbrīžos mēs dabūjām apelsīnu sulu un bulciņas.

Vakarā visi dalībnieki brauca ar kuģi pa Reinu. Tas varēja būt interesantāk, ja mēs nebūtu braukuši turp un atpakaļ pa to pašu vietu.

Ceturtdien mēs visi gājām uz atklāšanu. Koris skaisti dziedāja un runas nebija par garu. Pēcpusdienā bija gājiens no Gircenicha uz baznīcu. Daudz cilvēku mūs fotogrāfēja. Baznīcā jaunatnes rīta dalībniekiem bija ļoti sliktas vietas — aiz altāra. Kori nevarēja nemaz saprast un sprediķi samērā slikti.

Nākamā dienā bija pedējie mēģinājumi skolā. Pēcpusdienā varējām iet vai nu uz popkoncertu vai arī uz teātri "Bezkaunīgie veči". Es redzēju pēdējo. Spēlētājus, no pēdējām rindām, nevarēja labi redzēt, jo viņi spēlēja galvenokārt sēdus vai guļus. Daži aktieri runāja par klusu. Luga man patika, jo tā bija jautra. Vislabāk spēlēja "Indrānu tēvs" un hipijs. Smuks bija arī skats Longina Laukmaņa dzīvoklī.

Sestdienas rītā mums bija jāceļas pusseptiņos un jāuzģērbj tautas tērpi. Mēs ātri paēdām brokastis un braucām ar busu uz Gircenichu.

Tur bija paredzēta mūsu uzstāšanās. Vispirms bija ģenerālmēģinājums. Viss vēl negāja pietiekoši labi, un es domāju, ka priekšnesums mums neizdosies kā vajag. Pēc mēģinājuma mēs vēl dabūjām atspirdzinājumus, un tad sākās Jaunatnes rīts. Zāle bija pilna. Koristiem un orķestrantiem pirmajā daļā bija jāsež aizmugurē uz skatuves, jo tad spēlēja solisti, kas bija uzvarējuši sacensībās. Vislabāk man patika koklētāji. Pēc pirmās daļas bija 10 minūšu starpbrīdis. Mēs pa to laiku ieņēmām savas rindas.

Vītoliņa kungs pieteica dziesmas un mēs sākām. Pēc katras dziesmas klausītāji skaļi aplaudēja. Mums viss ļoti labi izdevās, tā kā beigās visi prasīja piedevas. Es domāju, ka tas bija nepareizi, ka mēs dziedājām Jāņu dziesmu vēl vienu reizi, jo tā bija garākā dziesma no visām un tā mums iznāca viņu dziedāt divreiz no vietas. Noslēgumā mēs visi vicinājām ar baltiem lakatiņiem.

Nākamos Dziesmu svētkos es labprāt atkal piedalītos.

Ināra Dzelzkalns
(koriste)

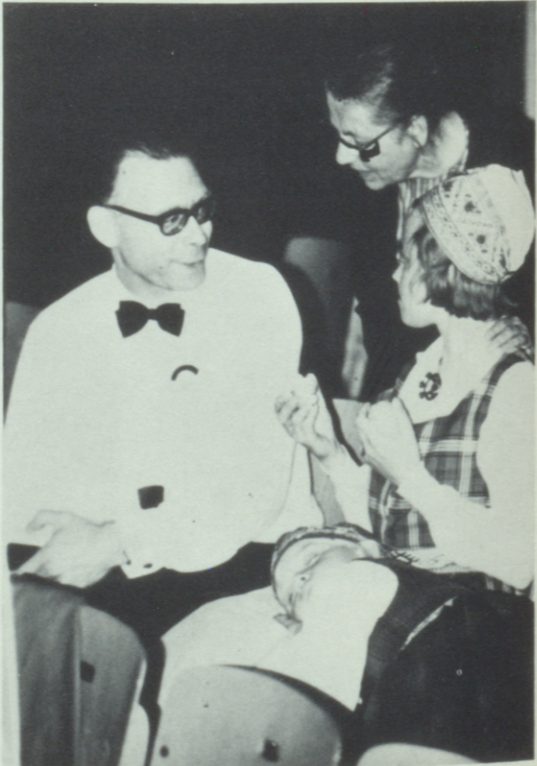
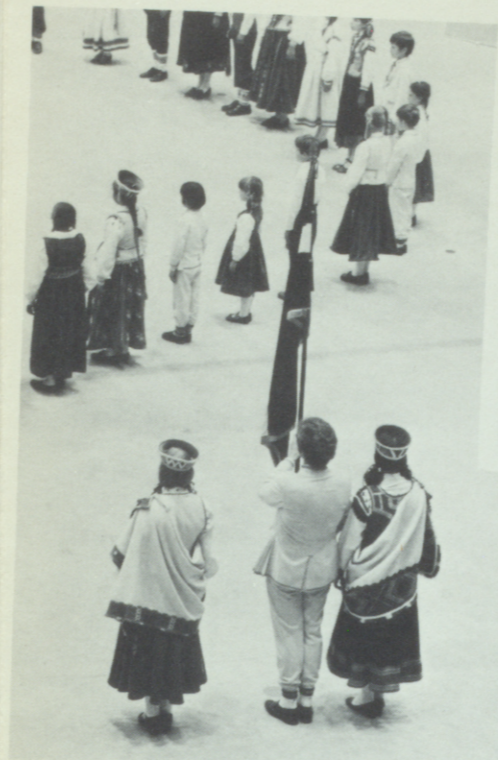
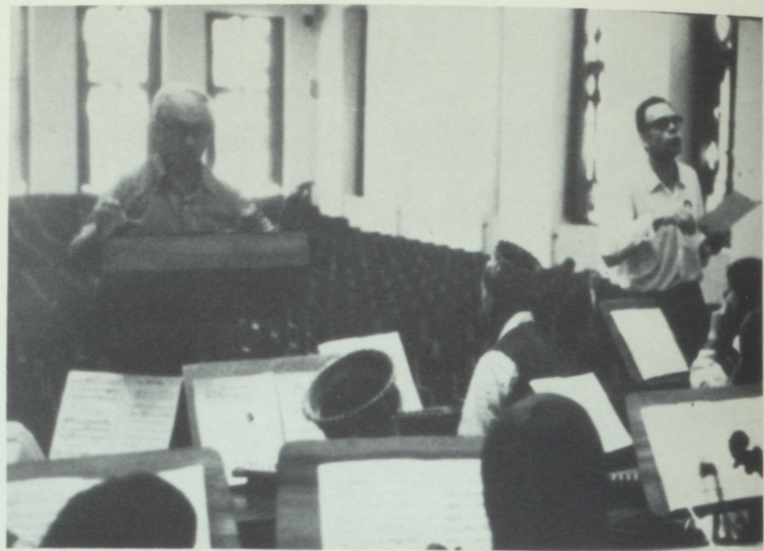
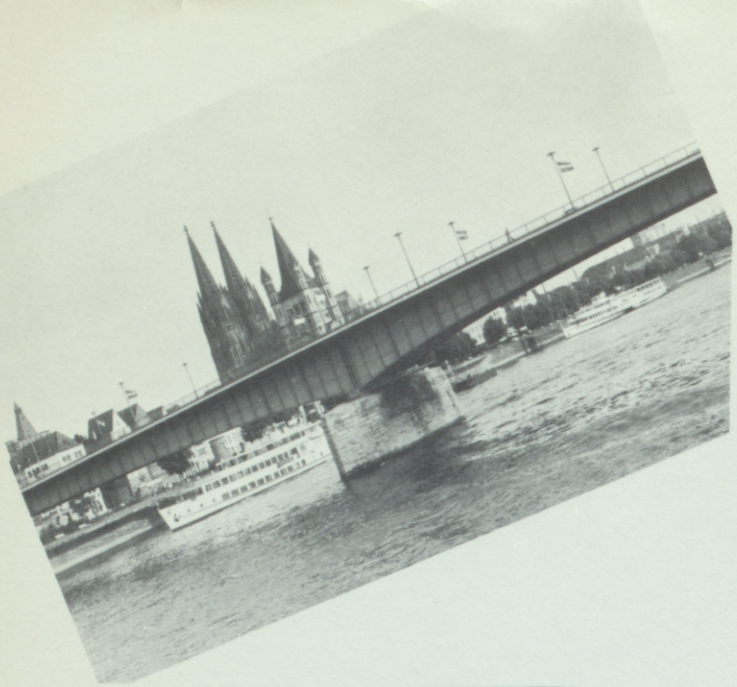
Man ļoti patika Dziesmu svētki, sevišķi Jaunatnes rīts. Manas mīļākās dziesmas bija: "Ar gaileiti Reigā braucu" un "Spīdī nu saulīte". Bija ļoti interesanti piedalīties dziedāšanā un spēlēt kokli, kaut arī kādreiz negribējās tik agri celties un braukt uz mēģinājumiem.

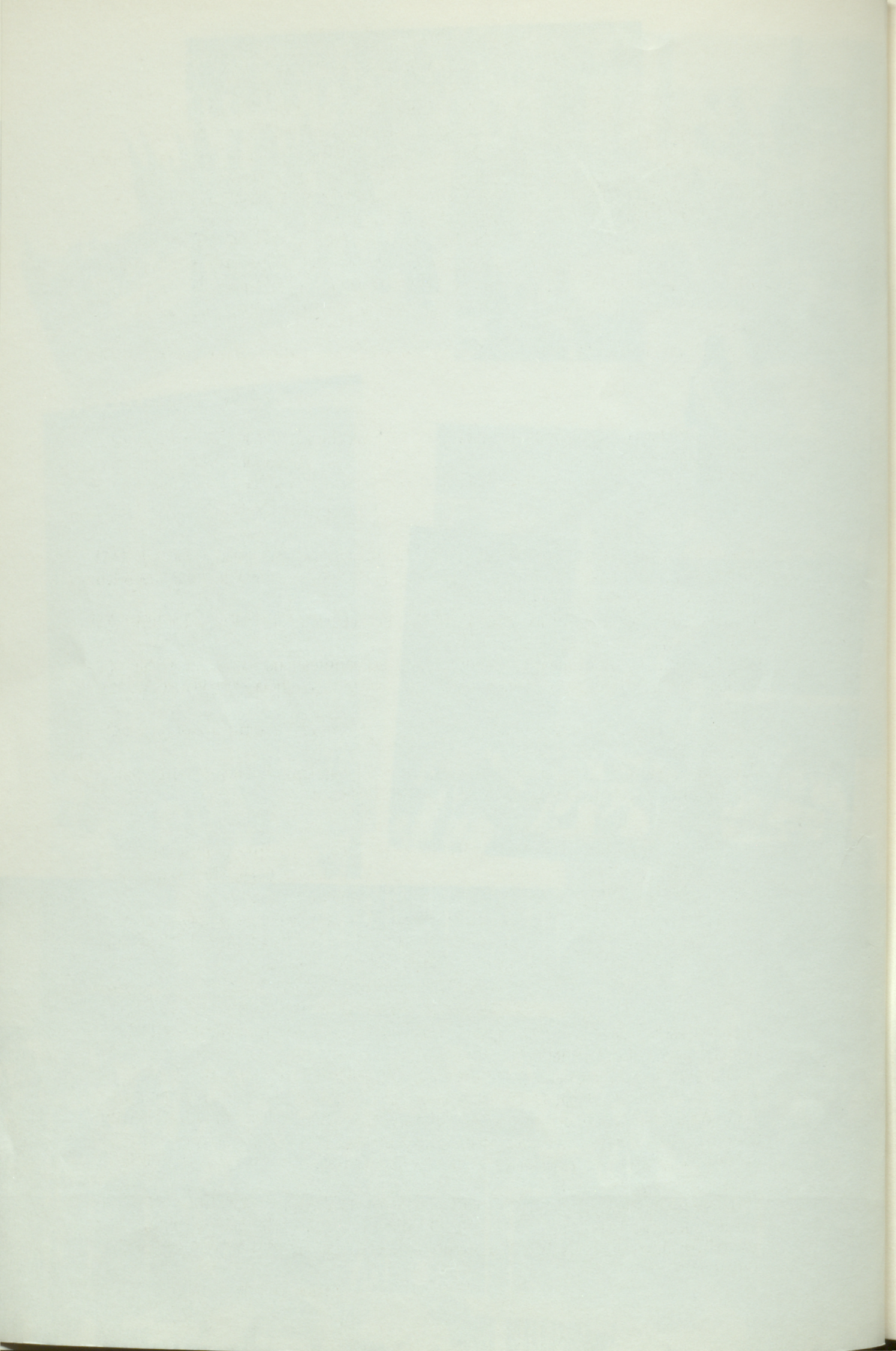
Man patika satikties ar latviešu bērniem no dažādām valstīm un sarunāties latviski. Mēģinājumos bija dūšīgi jāstrādā, lai viss pareizi skanētu. Gandrīz visi mani gabali bija viegli, tikai beigās "Stīkais dancis" bija grūts. Kādreis palika garlaicīgi, ja bija jāatkārto vairākas reizes vienu gabalu, bet beigās dūšīgais darbs deva labus panākumus.

Ināra Sinka

Likās itkā Ķelne, lielā vācu pilsēta, uzreiz vairs nebija vācu pilsēta: tā bija pārvērtusies par latviešu pilsētu. Es domāju, ka mēģinājumi sākās par agru no rīta, bet beigās koncerts bija agrās celšanās vērts.

No visām mūsu dziesmām man vislabāk patika "Jaunās egles" un "Jāņu dziesma". Es nesagaidīju, ka būs tik daudz koklētāju mūsu orķestrī. Mums bija divi diriģenti. Es spēlēju ceturto vijoli orķestrī, un mūsu gabali bija diezgan viegli, tikai beidzamā

dziesma bija gara un diezgan grūta.

Es domāju, ka visi koncerti labi iznāca, ieskaitot mūsu pašu. Dejošanas uzvedums arī bija labs, kaut gan mums tikai bija viens mēģinājums. Pēc galvenā deju mēģinājuma mēs atradām, ka mūsu autobuss nebija atbraucis, tā kā mums bija jāiet kājām uz mītni no ledus stadiona. Mēs gandrīz nedabūjām pusdienas! Man patika Dziesmu svētki, jo es satiku tik daudz latviešus manā vecumā, un bija tik daudz patīkamu sarīkojumu. Vislabāk man patika balle pēdējā nakī.

Saīdzinot ar Hanoveru, es domāju, ka Ķelnes Dziesmu svētki bija labāki. Hanoverā gan galvenā zāle (Stadthalle) bija lielāka un labāka par Messes Halli, bet tas arī ir viss.

Visām labām lietām jābeidzas, tā arī Dziesmu svētki ātri pagāja. Visiem bija žēl, kad tie beidzās.

Aivars Sinka

Dziesmu svētkos bija viss labi izdomāts. Bet, lai varētu apskatīt Ķelni, nevajadzēja mēģinājumiem būt tik bieži. Varētu taču citi arī braukt privātās mašīnās. Citu iebildumu man nav, jo dārgās cenas bija jau vajadzīgas īrei un peļņai.

Lauris Krastiņš

Dziesmu svētkus ļoti gaidīju, jo, kad notika 2. Eiropas Dziesmu svētki, man bija tikai trīs gadi, un es paliku mājās, kamēr vecāki bija Hanoverā. Prieks bija par braukšanu un arī par piedalīšanos Jaunatnes rītā.

Brauciens bija garš: vispirms ar kuģi un pēc tam cauri Beļģijai. Pievakarē bijām Ķelnē un sameklējām naktsmājas:

No rīta brokastīs pie galdiem bija daudz bērnu un jauniešu no vairākām zemēm. No sākuma daudzi no viņiem bija man sveši, bet nepagāja ne diena, kad ieguvu jaunas draudzenes.

Mēģinājumi Jaunatnes rītam bija daudzi, bet pa starpu varēja atpūsties un izpriecāties.

Man ļoti patika brauciens ar kuģi pa Reinu trešdienas vakarā. Latvijas karogi plīvoja uz tilta, un viens kungs mūs pavadīja ar trejdeksni.

Nākošā dienā bija dievkalpojums lielajā Doma katedrālē. No Girchenica nama gājām uz Domu, visi vienā lielā gājienā. Baznīcā skaisti dziedāja koris.

Vakarā biju uz instrumentālmūzikas jaundarbu koncertu. Vislabāk man patika Gundāra Pones Meistara Jāņa pasaule. Šai gabalā pūta pudelēs.

Nākošā dienā redzējām teātra izrādi. Tur gan bija liels karstums un mūsu vietas nebija labas, bet es pirmo

reizi noskatījos latviešu izrādi. Vakarā gājām uz latviešu operu mūzikas koncertu, kur bija daudz skaistas lietas ko dzirdēt.

Sestdienas rītā bija Jaunatnes rīts un es to ļoti gaidīju. Man patika spēlēt kokli, stabuli un arī dziedāt. Pēcpusdienā mamma arī uzvilka tautas tērpu un kopā ar mazo brāli gājām visi uz kopkoru koncertu. Daudzas dziesmas biju dzirdējusi Londonā un tās man nebija svešas. Arī nedzirdētās patika un bija jauki redzēt tik lielu kori. Sameklēju papu un visas pazīstamās sejas, lai gan tas nebija viegli, jo mēs sēdējām diezgan tālu no skatuves.

Svētdienas rītā mēs pakojāmies un devāmies prom no Ķelnes. Īsajā laikā redzēju un dzirdēju daudzas lietas, kas man ilgi paliks atmiņā. Uzņēmu arī vairākas bildes, kurās arī atgādinās skaistos Dziesmu svētkus. Es ceru, ka nākošos svētkos varēšu atkal piedalīties.

Ināda Bīte

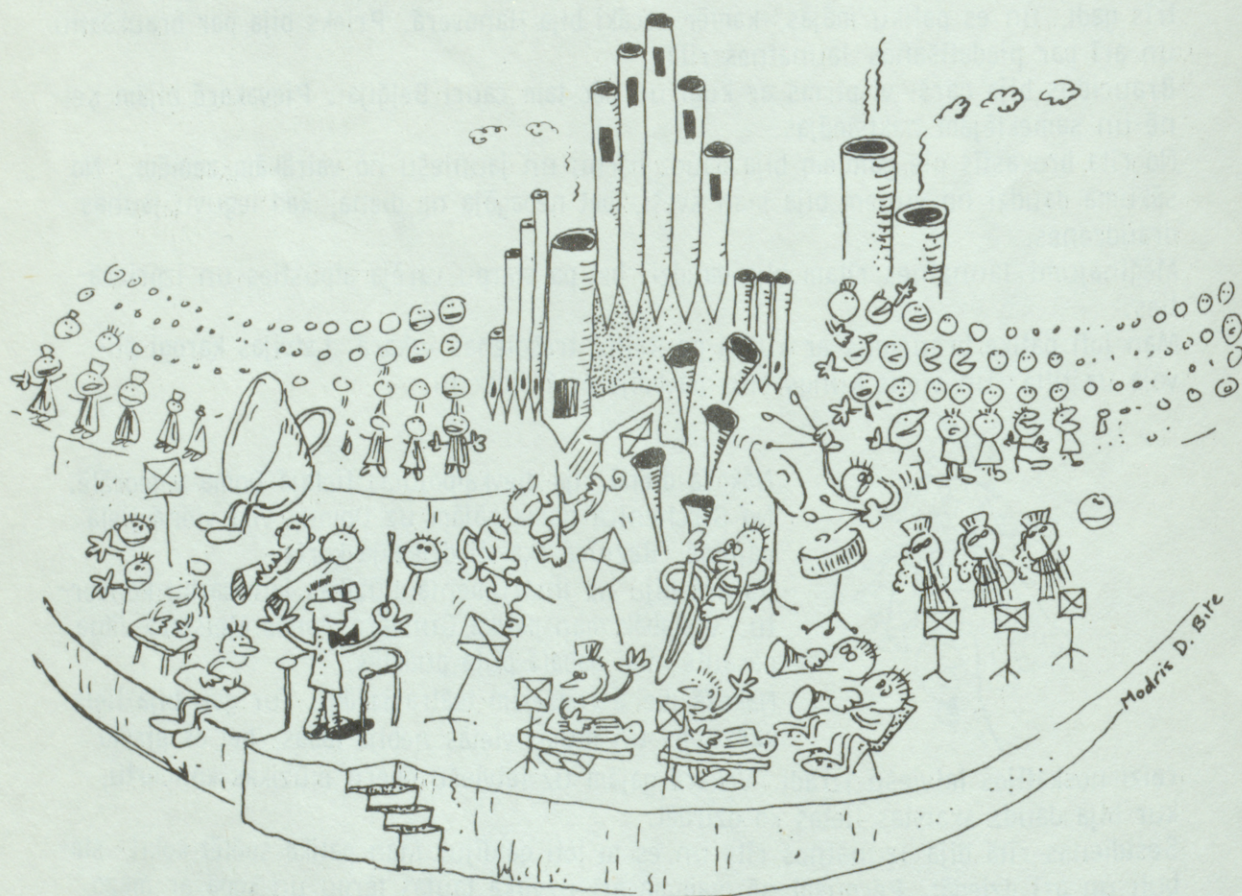
Manas domas par dziesmām:

1. Ko tās kokles gauži skan: diezgan laba.
2. Jaunās egles: mūzikālajā ziņā laba, tikai drusku par lēnu. (Mamma domā, ka šai skaistajā dziesmā melodija gāja zudumā mūzikanšu disharmoniju dēļ, un, ka koris bija par maz dzirdams — labāk būtu bijis, ja orķestris būtu kora dziedāto melodiju pasvītrojis un atbalstījis. Tētis domā, ka visas dziesmas bija par daudz modernizētas.)
3. Ar gaileiti Reigā brauču: otrā dziesma, kas man labi patika. Temps pareizs.
4. Nāc, Dieviņi, šovakar: nepatika meldiņš.
5. Pedejoi, saimenece: vislabākā dziesma. Laba saskaņa bez disharmonijām. Temps labs.
6. Spīdi nu, saulīte: par garu.
7. Sīkais dancis: tīri labi patika.
8. Jāņu dziesma: tīri labi patika. Temps mazliet par lēnu

Koris varēja vairāk papūlēties un drusku skaļāk dziedāt. Daži tikai šad tad piedalījās. Arī daži instrumentālisti nebija sagatavojušies. Tos es vislabprātāk būtu izsviedusi laukā!

Šoreiz es piedalījos tāpēc, ka Dziesmu svētki notika šeit Ķelnē, kur dzīvoju. Mēģinājumi bija mazliet par gariem. Bija prieks iepazīties ar citiem latviešu bērniem. Es domāju piedalīties arī nākošajos Dziesmu svētkos — varbūt pie klavierēm? Dīna tagad sāk spēlēt F- stabuli.

Vēra Wiegand (Tulkots no vācu val.)

Cik atceros, tad apmēram pusgadu pirms Dziesmu svētkiem, saņēmu notis "fagota partijai," lai varētu sagatavoties un piedalīties jauniešu orķestrī, Jaunatnes rītā. Gandrīz tūlīt ķēros pie darba. Katru nedēļu spēlēju ar savu skolotāju. Kad nāca tuvāk Dziesmu svētkiem, vingrinājos vairāk un vairāk. Man ļoti patika šī gatavošanās un spēlēšana un tā es vairāk iepazīnos arī ar savu instrumentu. Man ļoti patika visas dziesmas, un es domāju, ka bija pietiekami laika, lai varētu visu iemācīties.

Kad viss orķestris sanāca kopā Ķelnē, pēc sīku kļūdu labošanas, skanēja skaisti. Man ļoti patika šie mēģinājumi, un arī tas daudz palīdzēja, ka nebija nekur jāskrien – viss notika vienā vietā. Par mēģinājumu garumu vai dienu skaitu nesūdzos, jo, ja grib labi iemācīties, ir jāspēlē cik var un bez noguršanas.

Mēģinājumi īstenībā ļoti ātri pagāja. Pienāca koncerta diena un vajadzēja spēlēt un, domāju, spēlējām labi.

Koncerts iznāca labi, izklausījās pieņemami, un man patiktu atkal šādā koncertā piedalīties.

Vienīgā vēlēšanās ko vēl os izteikt vadītājam ir, lai mēs labāk spēlētu un instrumentu izvēle būtu lielāka.

Andris Heisters

Tā kā šie bija pirmie Dziesmu svētki, kuros piedalījos, tie mani ļoti iespaidoja. Lai gan es braucu uz Vāciju ar lielu sajūsmu, man bija, kā varētu teikt, tādas iekšējas bailes, ka jutīšos pamesta starp tik daudz nepazīstamiem cilvēkiem, bet tās ātri pārgāja.

Es iebraucu Vācijā vēlu vakarā, ļoti nogurusi, un gribēju kārtīgi atpūsties. Biju drusku vīlusies, kad ieraudzīju saspiestās guļamvietas, bet nogurums bija pārāk liels, lai par to domātu.

Manas bailes par vientuļību un sašutums par nepatīkamām guļamvietām izgaisa otrā rītā, kad redzēju skaisto Ķelni un satiku laipnos latviešus. Visur, kur gāju, redzēju kādus latviešu simbolus vai dzirdēju latviešu valodu.

Kaut gan braucu uz Dziesmu svētkiem, trešo kop-koru koncertu nedzirdēju, jo ieejas kartes bija izpārdotas. Es ļoti nožēloju, ka nepasūtīju ieejas kartes, kad vēl biju Anglijā. Kā jau visi dalībnieki, arī es gāju gājienā uz dievkalpojumu katedrālē. Katedrāles greznums un cilvēku daudzums bija aizgrābjošs. Dievkalpojums pats bija ļoti skaists, īpaši koru dziedātās dziesmas un ērģeļu solo. Pašās beigās, kad visi kopīgi dziedāja Latvijas himnu, es vienkārši nevarēju aizmirst prieka pilnas asaras. Man liekas, ka šo dievkalpojumu savā mūžā nekad neaizmirsīšu.

Apmeklēju arī populāro koncertu, kur mani visvairāk iespaidoja Andris Kārklīņš ar savu brīnišķīgo ģitaras spēli. Es līdz šim nekad nebiju varējusi iedomāties, ka cilvēks varētu ģitāri tik labi pārvaldīt.

Laimīgā kārtā varēju dabūt ieejas kartes arī teātrim. Pēc manām domām luga, lai gan ļoti labi sagatavota, bija domāta vecākai paaudzei, jo daudz kas attiecās uz "veciem laikiem", par kuriem trimdā dzimušiem jauniešiem, tā kā man, ir ļoti maz jēgas. Protams, tās ir tikai manas personīgās domas.

Es pati piedalījos tautas deju lieluzvedumā, un varu droši teikt, ka manas rokas nekad nav tik traki drebējušas un sirds pukstējusi tik ātri, kā mūsu solo deju, "Vāverpolku," dejojot. Mani ļoti interesēja neparastās tautu dejas, kuras uzveda citas deju kopas, īpaši Kanādas viesu dejojā dejas. Arī daži tautas tērpi bija sveši.

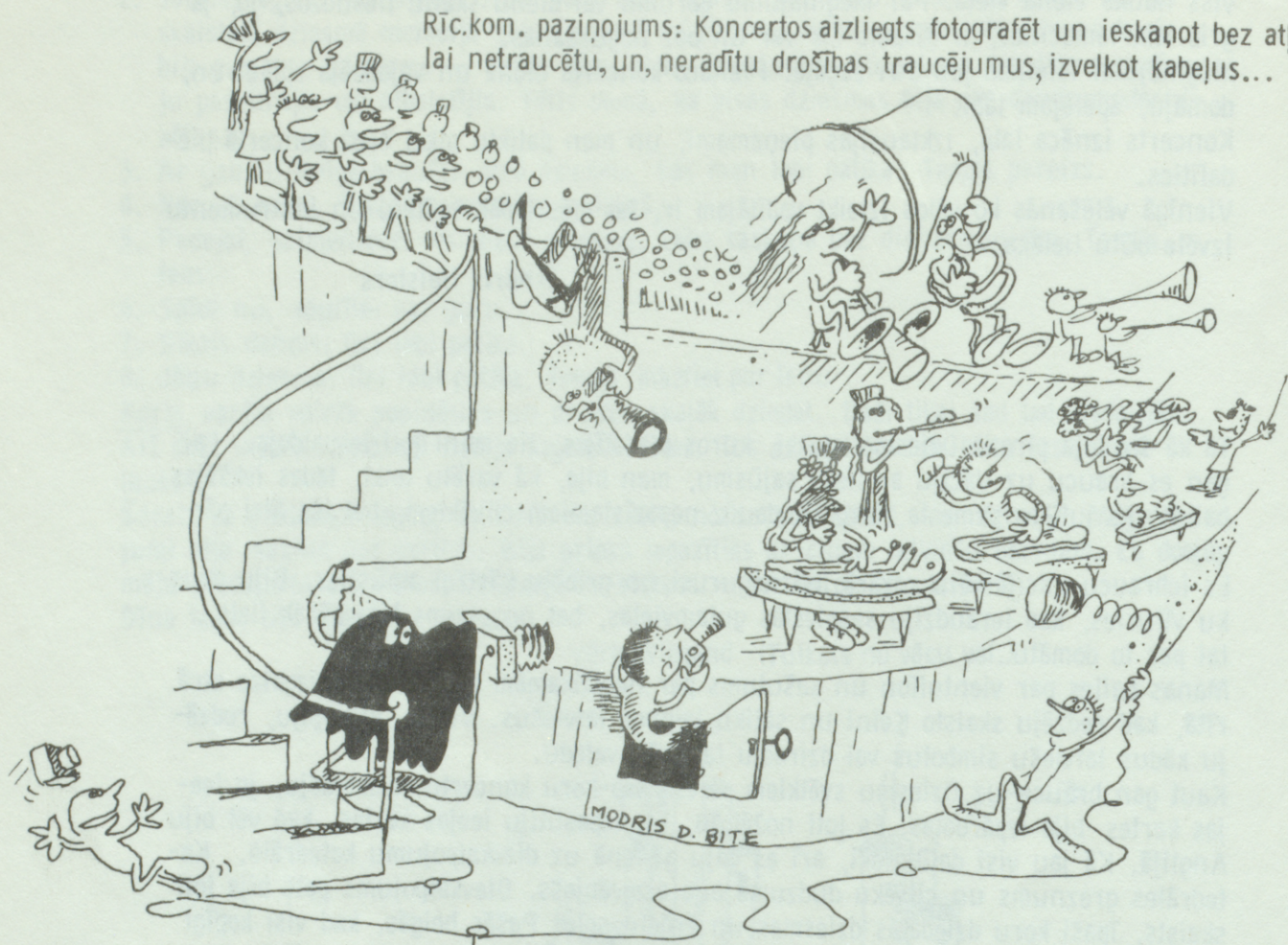
Balles vakars bija vienīgais vakars, kad mazliet jutos pamesta. Es nevienu ballē nepazinu un drīz atstāju šo nepatīkamo atmosfēru un aizgāju pie jauniešiem, kur varēju vismaz kārtīgi izdziedāties.

Visā visumā Ķelnes Dziesmu svētki atstāja uz mani labu iespaidu. Tik labu, ka ceru apmeklēt atkal nākošos Dziesmu svētkus.

Ingrīda Bankevica

Piezīme: pavadvēstulē Ingrīda raksta, ka neesot piedalījies Jaunatnes rītā, kaut gan viņa bija kaut kā iekļuvusi Jaunatnes rīta sarakstos un tādēļ uzaicināju viņu rakstīt! Ticams, ka nākotnē vēl "šis un tas" atklāsies, jo neviens, arī ne Andris Vītoliņš, nezina, kas un cik īsti bija uz skatuves Jaunatnes rītā! Varbūt fotogrāfi un filmu operatori zina?

Rīc.kom. paziņojums: Koncertos aizliegts fotografēt un ieskapot bez atļaujas, lai netraucētu, un, neradītu drošības traucējumus, izvelkot kabeļus...

Man ļoti patika Jaunatnes rīts un visi mēģinājumi, bet ja es varu teikt dažas lietas, tās būtu:

es domāju, ka būtu bijis labāk, ja notis būtu trīs vai četrus mēnešus agrāk, tāpēc, ka tās jāmācās kopā ar skolas darbu. (Piezīme: A. Vitoliņš domā tāpat, bet nespēja tik ātri uzrakstīt).

Viena lieta, kura es domāju ir ļoti svarīga ir (ja tas ir iespējams), ka ikkatram bērnam ir blakus kāds draugs vai nu no savas pilsētas vai zemes, ar ko dažus vārdus parunāt starpbrīžos. Tas padarītu bērnu mēģinājumus patīkamākus. Ir grūti strādāt un paliek garlaicīgi, kad blakus sēž sveši, kas ar tevi negrib runāt.

Man, un es domāju gandrīz visiem, patīk tādas dziesmas kā - "Ar gaileiti Reigā brauču", tāpēc, ka tai dziesmai ir patīkama melodija un interesanti vārdi, kurus viegli iemācīties. Vārdus ne tikai dziedāja, bet it kā mūzika runāja. Te es domāju par čellu, kurš laida toni uz augšu, kad "zirgs apēda vazumen."

Es domāju, ka visi jutās priecīgi šo darbu darot.

"Padejoji, saimīniece" arī bija pēc manām domām ļoti labi izdevies, sevišķi kad akordeoni spēlēja solo.

"Sīkais" jeb "Gatvu dancis" man arī ļoti patika. Varbūt tādu gabalu būtu labāk likt beigās, jo, kad suns sita bungas, tad sajūsma bija tik liela, it kā visi būtu ķēniņi, un tas tik vareni izklausījās, ka es domāju visi citi spēlētāji un klausītāji jutās "On top of the world!"

Lia Heistere

KO PĒC TAM RAKSTĪJA PRESE...

Ko un vai vispār par Jaunatnes rītu rakstīja vācieši, nezinu, jo nepaspēju nopirkt vācu laikrakstus.

Latviešu presē nebija nekādas skaidrības! Vienā laikrakstā (laikam „Londonas Av.”) bija teikts, ka Jaunatnes rīts izpārdots — otrā (Latvijā?) — tikai viduvēji apmeklēts. Ko lai domā tie, kas tur nebija? Turpmāk ziņas par klausītāju skaitu būs jāiesniedz pašiem izpildītājiem, jo no skatuves visskaidrāk redz! Otrā problēma — mums sāk trūkt lietpratīgu aprakstītāju sarīkojumiem, sevišķi koncertiem. Latvija 4. augustā 1973. g.:

Jaunās zvaigznes austi

JAUNATNES RĪTS TREŠAJOS EIROPAS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKOS

Bija iepriecinošs skats, redzot šo lielo pulku jauniešu, sapulcinātu „savos” dziesmu svētkos. Jau krāsņajos tērpos gērbto bērnu un pusaudžu sejas runāja skaidru valodu — te aug diža latvju paaudze, paužot raksturu un garīgumu. Bet sākot klausīties šo jauno mūziku priekšnesumus, labais iespaids vēl jo stipri padziļinājās.

Kā atsevišķos uzvedumos ta kopspēlē un kopdziedājumos bija manāma tā lielā aizrautība un nopietnā darba griba, kas nepieciešama katrā augstāka mērķa sasniegšanai.

Mums aug un veidojas vieninieku (solistu) balsis (Dagnija Balode, G. Turciņa un S. Vraitā), kurū dziedāšanas prasmes attīstībai būs jauki pasekot.

Tāpat aug un veidojas arī mūziķu spējas un veiklība (Eriks Kancāns, Gvins Viljams — vijole, Andris Heisters — fagots, Lia Heistere, Ingrida Balode — klavieres, Ivars Viljams — oboja, Pēteris Alberts — mežragis). Katrā no šiem priekšnesumiem bez jau pa daļai labiem veiklības apliecinājumiem, iepriecināja mūzikālā izjūta, bez kurās mūzika nav mūzika, bet tikai troksnis. Jaunatnes rīts rādīja, ka aug un veidojas skanraži ievērojamā jaunībā un skaidrumā (Gvins Viljams, 10 gadus vecs ar — Atbalsi).

So vieninieku citīgais mūzikālais darbs dod iespēju sastādīt kopas, kas attīsta kopspēles iepriecinošās un audzinošās īpašības: būt saskaņā ar savu līdzbiedru. Sajā virzienā darbojas un mūzicēja dažādas kopspēļu vienības: A. Šturma Serenādes un Rondo atskaņotāji (E. Kancāns — vijole, A. Heisters — fagots, L. Heistere — klavieres, DVF Halifaksas jaunatnes koklētāju pulciņš Spridītis, Ludvigsburgas stabuļu kopa Daugava, Dāles ģimenes koklētāju kopa no Salfordas un DVF Lidsas latviešu skolas meiteņu kopa).

Kokļu spēles kopšana un izveidošana ir viens no latviskākajiem pamatiem mūsu mūzikā un tai ir neatvietoājama vieta latviešu raksturīgās īpatnējās mūzikas uzturēšanā nākošajām paaudzēm. Ir iepriecinoši re-

dzēt un dzirdēt, ka jaunie koklētāji aug visās pasaules malās, kur vien dzīvo kāds latviešu pulciņš. Tāpat aug un veidojas kopu dziedātāji. Kāds prieks bija dzirdēt apm. 150 dziedātāju skaidrās balstiņas (jaunākai dziedātājai tikai 4 gadi). Koris dziedāja tīras toņu saskaņas un sekoja droši dažkārt grūtajiem ritmiem.

Jaunatnes rīta klausītāji dzirdēja latviešu tautasdziesmas prof. Cīrela Galla un Andra Vitolina apdarē. Pievienojoties instrumentālistiem, tas bija ievērojams, daudzsolos sniegums, kas liecina, ka liela tiesa jauniešu mīl labi skanošu, skaidru mūziku un nepakļaujas ikdienas paviršajiem mūzikas veidiem. Tāpēc arī liela atbildība jānes šo jauno cilvēku mūzikālajiem audzinātājiem un vadoniem pārraugot skandarbību vai apdažu izvēli, izslēdzot stipras citautu, vai ikdienišķo veidu ietekmes (piem., dažu dziesmu krieviski skanošus pavadijumus vai amerikāniskos noslēgumus). Arī par daudz jaunstrāvīgi skandarbī nav piemēroti jaunatnes mūzikālās dzirdes attīstībai, bet gan drīzāk tos samulsina.

Cik liels darbs ir veikts sagatavojot šos jaunatnes dziesmu svētkus, zina tikai tie, kas paši strādā jaunības mūzikālās izglītības laukā. Un gods un pateicība pienākas šo svētku vadītājiem Andrim Vitolinam un Andrejam Pommeram, tāpat kopu vadītājiem Rūdolfam Priedem, Erikai Sarkanbārdei, Ritai Jefimovai, Kazimiram Račiskam, Pēterim Dālem, Mildai Ūdrei, Helmeram Pavašaram, Ievai Zālītei, Gunāram Zvejnīkam, Astrai Viljamai, Cirilam Gallam un visiem citiem, kas ar lielu mūzikālu izpratni un mīlestību veica šo milzīgo darbu.

Nobeidzot jāvēl katram šo svētku dalībniekam, kā arī tiem, kas vēl kautrējās iet šo iepriecinošo taku, turpināt vai arī uzsākt nākamo darba posmu ar tādu aizrautību un čaklumu, ar kādu visjaunākās un mazākās tautu meitas pasniedza izpildītājiem pateicības zīmi — sarkanu vaiķi.

1. Ko lasītājs uzzina par koncerta izplānojumu divās daļās — mūzikas sacensību ansambļiem un kopansambli?
2. Virkne jauniešu vārdu — kas tie tādi? No kurienes? Kādas grūtības saspēlējot (piem., A. un L. Heisteriem —Londona— ar E. Kancānu —Stokholma—? Cik ilgi spēlēja? Vai runā latviski? Kā tapis, piem., Ludvigsburgas īpatnēji jaukais ansamblis (kur tikai viena meitene atbildēja latviski, kad viņus uzrunāju)...Vai lasītājs kaut ko šādu uzzina? — Nē! Tikai — "aug un veidojas"!
3. Būtu bijis jauki, ja mums būtu bijis 150 dziedātāju! Pat visi tie, kas bija uzskaitīti programmā, nebija uz skatuves! Kopskaitā uz skatuves gan bija pavisam ap 150 dalībnieku. Atkal — skaitļi, kas "aug un veidojas"...
4. Ja arī daļa lasītāju pazīst kopansambļa diriģentus A. Pommeru un A. Vītoļņu, kūrš kaut ko zināja par čehu mūziķi Cirilu Gallu? Varbūt pašiem Ludvigsburgiešiem būtu šajā ziņā drusku jāpapūlas? Atskatam arī nekādu ziņu nedabūju...

Kocha-Žubītes kundze ir dāma gados. Dzīvo Jaunzelandē. Rakstot nebija "lietas kursā" un nebija arī paaugstinājusies, bet jūs — izaugušie Hamburgas un Hanoveras Jaunatnes rītu dalībnieki — U—Ū! Kur esat, rakstītāji?

28. jūl. "Laikā" rakstījis skaņradis Talivaldis Keņiņš. Lai skaitu kā skaitīdama, dalībnieku vārdi programmā aizņem tikai 3 lpp.! Pie tam, tur skaidri rakstīts, ka brāļu Viljama dzīvesvieta ir A.S.V., ne Anglija! "Tā palši" skanēja gan vietām. Iemesli daļēji minēti Veras rakstā. Kaut citu reizi skanētu tīrāk un skaidrāk!

Lai bija kā būdams — tās bija neaizmirstamas dienas! Uz redzēšanos Londonā! B.V.

P.S. A.V. saka, ka "palši" domāts viņa sabalsojumiem, ne atskaņošanai.

Cerību vēstneši nākotnei

LATVIEŠU OPERAS VAKARS UN JAUNATNES KONCERTS 3. EIROPAS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKOS ĶELNĒ

Nav patīkams uzdevums kritiski rakstīt par kādu sarīkojumu, zinot cik tam vēltīts darbs, pūļu un sagatavošanas, ieguldīti arī lieli finansiāli līdzekļi, bet gala rezultāts jāvērtē tikai daļēji pozitīvi. Šoreiz runa par Latvīešu operas vakaru Ķelnes kongresa zālē 3. Eiropas latviešu dziesmu svētkos. Tajā dzirdējām daļas no Jāņa Medīpa operas "Uguns un nakts" un "Dievi un cilvēki", kā arī Alfreda Kalniņa "Baņutas" "šķērsgrīzumu" koncertformā. Koncertā piedalījās solisti: dziedones Margā Apkalne, Ruta Gerke un Ilēna Pētersone, dziedoņi Longins Apkalns, Kārlis Bauers-Zemgalis un Pēteris Lielzauka, Vācijas latviešu sastādīts jaukts koris Ķelnes operas diriģenta Klausā Pavasara vadībā.

Jāteic, ka mūzikāli visjaukākos momentā šorīndu autoram sagādāja krāšņi disciplinētā orķestra spēle, īpaši "Baņutas" izvilkmumos, un vietām kora piedalīšanās /tās pašas operas "Vai-manu korī" un noslēdzošā "Pavadāmī Jāņu dienu", interesantā kora un solistu aranžējumā/. Sniegt operu koncertformā ir allaž liela problēma, atdalot tīri mūzikālo vielu no skatuviskā darbības, aktieru spēles un dekoratīvā ietēpa, kas Latvijas Nacionālā operā bija īpaši spožs. Šo pārējo skatuvisko elementu trūkumu sevišķi izjutām tadēļ, ka solistu sniegums reti pacēlās pāri vidusmēram. Te jāpiezīmē, ka simpātiskākā daļa solistu priekšnesumos nāca no dāmu puses ar neapšaubāmi piemērotākām balsis doti-

bām operas laukā, kamēr no kungiem varējām daudz ko vairāk vēlēties te tembra košuma, te balss kvalitātes ziņā. Pēdējiem bieži bija izstāstītas grūtības pacelties pāri spēcīgai orķestra masai, kuru diriģents Pavasars veidoja tīri simfoniskos ietvaros. Lai nu kā, šis uzvedums jāatzīmē par vienreizēju notikumu mūsu svešuma dziesmu svētku vēsturē un pelnīja tos bagātīgos aplausus, kurus publika vēlēja gandrīs pēc katra atskapotā fragmenta /V/. Šo koncertu, tāpat kā iepriekšējā vakara jaun-darbu vakaru, skaņu lentē uzņēma Vācijas valsts radiofons.

Jaunatnes rītus, kurus Eiropas latviešu dziesmu svētkos allaž organizējis komponists un jaunatnes mūzikas darbinieks Andris Vītoļņā, blakus tīri idejiskai vērtībai, ir arī interesanti noklausīties. Šoreiz koncerts sastāvēja no divām daļām. Pirmajā spēlēja mūzikas individuālo un ansambļa sacensību uzvarētāji, otrā — viss lielais koku un citu instrumentu orķestris šāds ar kori, kopā kādi 120 dalībnieki, vairumā no 8 līdz 15 gadu veci. Tā kā programmā da-lībnieku vārdiskais saraksts aizņem vairāk nekā 5 lapas, man šeit nespēja-mi visus tos uzskaitīt. Visi jaunie so-listi un ansambļa dalībnieki bija rūpīgi sagatavoti un programmas viela savā dažādībā klausītājus ļoti iepriecināja. Lai atjauts šeit atzīmēt tikai daļus, kas izcēlās kā labu cerību vēstneši nākotnei: brāji Ivars un Gvins Viljami /An-glija, oboja un vijole/ ar pēdējā paš-sacerētu kompozīciju "Atbalsis", jau-

nais vijolnieks Ēriks Kancāns un jau itin veiklais meģradznieks Pēteris Alberts /abi no Zviedrijas/, sološa kontralta īpašniece Dagnija Balode /Anglija/. No ansambļiem — Dāles ģimenes grupa no Anglijas — 4 zēni un 2 meitenes — atstāja labi disciplinētu iespaidu.

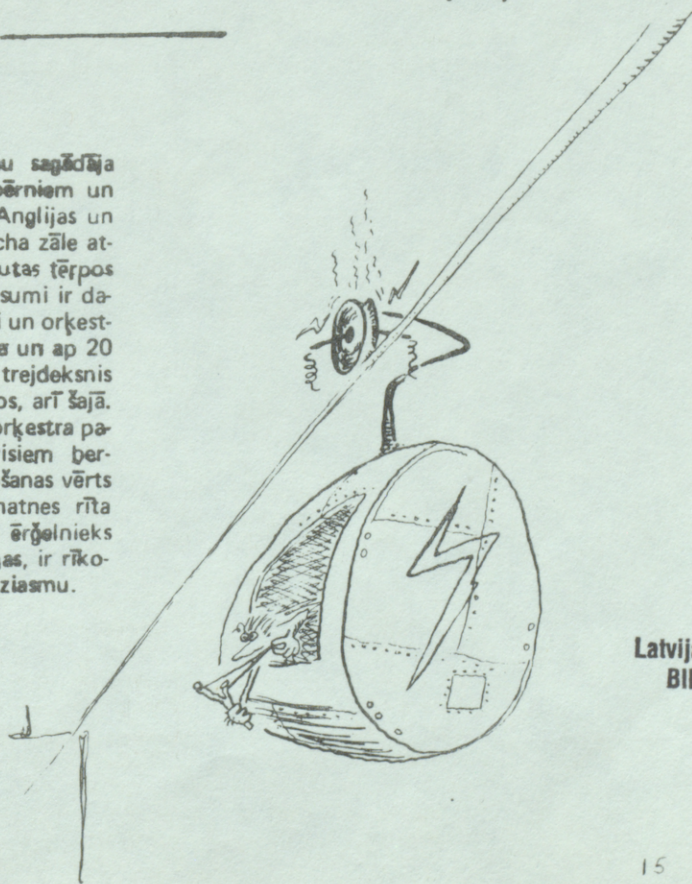
Otrā koncerta posmā daudzējām visu "prusaku simfoniju" /kā to amizantā veidā nosaucis kāds kolēģis/, lūds ar plašo, bet gabkļu kori, Andra Vitolija un Andreja Pommera vadībā. Priekšnesumos klausījāmies 8 A. Vitolija komponētas latviešu tautas dziesmu apdares, gan ar dažādu mūzikas vērtību, ta-

ču visas savā veidā oriģinālas un jaunām mūzikantiem piemērotas. Daļa laba bija varbūt pārraibināta ar visādiem instrumentu efektiem, par citu jārunā Dārziņa mātes vārdiem /ko viņa mazdēlam Volfītim bija teikusi/ — "Nu, tā palī vien, dēliņ, skan...", bet cita vēl saistīja ar īsti labu mūzikas stihū un izpratni /Jaunās egle, Jāņa dziesma/. Ne par velti Andrim Vitolijam savā laikā piešķīra Ģen. Goppera prēmiju par milzīgo darbu jaunatnes mūzikas rosināšanā. Visas pazīmes rāda, ka šis avanss pārvērties bagātā kreditā.

TĀLIVALDIS ĶENIŅŠ

Austrija, Čehija, Latvija, 1991.08

Patīkamu pārsteigumu sagādāja jaunatnes rīts ar 150 bērniem un jauniešiem no Vācijas, Anglijas un Zviedrijas. Lielā Gircenicha zāle atplaukst kā košs zieds tautas tērpos uz ērģeļu fona. Priekšnesumi ir dažādi — gan solo, gan kori un orķestri, klavieres, vijole, flauta un ap 20 kokļu. Īpatnēji skanīgais trejdeksnis redzams visos sarīkojumos, arī šajā. Nobeigumā dzied koris orķestra pavadījumā, piedaloties visiem bērniem. Tas liekas aprīņošanas vērts un ļoti aizkustina. Jaunatnes rīta vadītājs, komponists un ērģelnieks A. Vitolijš no Stokholmas, ir rīkojies ar lietpratību un entuziasmu.

M-3
1497

AICINĀJUMS

Laiks gatavoties nākamajiem latviešu Dziesmu svētkiem – 1977. g. jūlijā beigās un augusta sākumā Londonā. Bērnu un jauniešu sarīkojumā iecerēts kā koris un dižorķestris, tā arī mazāku apmēru kamerorķestris veiktākjiem instrumentālistiem.

Visiem, visiem laimīgu 1975. g.

vēlē
Andris un Baiba

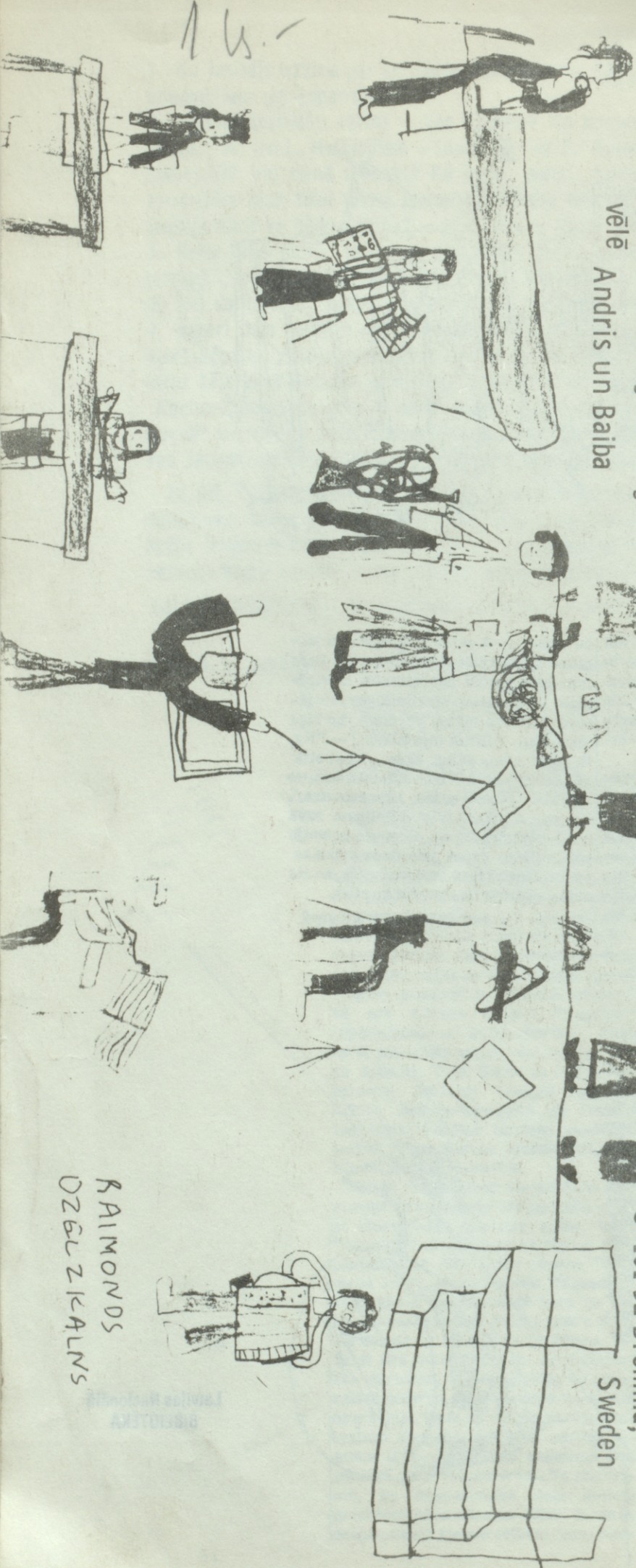
1975. g. 2. janv.

Kā Kelnē, mūzikālo prasmju sacensībās izraudzīs solistu ansambļus programmas 1. daļai. Visi un visas, kas vēlas piedalīties, lāgti pieteikties pie manis, minot

vārdu, uzvārdu, dzimšanas datumu, kā arī nodarbību veidu (dziedās, spēlēs).

Andris Vtoliņš
PorĶyrv. 5,
S-161 32 Bromma,

Sweden

RAIMONDS
DZELZKALNS